

TOPLUMDA BİR SOSYAL GRUP OLARAK GENÇLİK

Doç. Dr. Mustafa E. ERKAL

«Türk çocuğu ecdadım tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendine güç bulacaktır.»

(M. K. ATATÜRK)

«Gençleri bırakınız dünyayı hayal ettikleri gibi görsünler, büyüyünce nasıl olsa olduğu gibi göreceklerdir.»

(VOLTAİRE)

1985 Yılı bütün Dünyada «Gençlik Yılı» olarak kutlanmıştır. Bundan dolayı Türkiye'de de çeşitli Üniversiteler ve kuruluşlar konu ile ilgili olarak geniş kutlama programları uygulamışlardır. Şurası muhakkak ki, gençlik ve onun çeşitli sorunları, toplum içindeki yeri, sürekli olarak gündemde olan bir konudur. Sadece belirli bir yıl dolayısıyla hatırlanacak ve kutlanacak değildir. Ancak, gerek ülkemizde gerek diğer milletlerde konunun önemi daha açık ve yoğun bir şekilde ortaya konması bakımından belirli bir yılı seçilmesi uygun bulunmuş olabilir.

Daha çok idealist, atılgan, hareketli nitelikleriyle dikkati çeken bir sosyal grup olarak gençlik, toplumların geleceğinin önemli bir göstergesidir. Gençlik üzerine yapılan araştırmalar bize gelecek için

ipuçları verir. Tabii ki, gençlik döneminde sahip olunan değerlerin eğitim ve öğretim yoluyla kazanılanların zamanla değişmeyeceğini söylemek mümkün değildir. Ferdin gelişmesi ve sosyalleşmesi ömür boyu sürer. İnsanın bedeninin gelişmesi gençlik döneminin sonunda durur; fakat, ruhî ve manevî gelişmesi ise devam eder. Bu bakımından, çoğu kere, gençlik döneminde izlenen davranış şekilleri ve değer hükümleri ferdin sosyalleşmesi ile birlikte terkedilebilir veya zenginleşerek yenilenebilir. Bazı düşünürlerin bundan dolayı, gençlik dönemini hayatın sonunda olmasını tercih eder olmaları, ondan ancak o zaman yararlanabileceklerini söylemeleri sebepsiz değildir. Hayatın sonunda elde edilen birikim ve gerçekleri kavrama özelliği, muhakkak ki, gençliğin verdiği dinamizm, yaratıcılık ve idealizm ile birleştiği takdirde, alınacak mesafe büyük olabilir. Gençlik çağında yenilikçi ve değişmeci tutum ve davranışların yoğun olarak ortaya çıktığını düşünürsek, «gençlik kendini aldatmanın bir biçimidir, ama, o kadar çabuk biçim değiştirir ki, kendini aldattığım bile anlayamaz» (Paul Valery) diyen düşünürün sözlerine ister istemez hak vermek durumunda kahrız. Ashında, bu yenilikçi ve değişmeci tavrın yaratıcı kılınmasında, bilgi ve kabiliyetlerin kazandırılması kadar, kültürleştirmenin, sosyal mirasın genç nesillere gerektiği gibi aktarılmasının yeri büyüktür. Yenilikçi ve değişmeci tavır, toplumda muhafaza edilmesi, titizlikle korunması gerekenlerle kaynaştığı sürece, anlamlı olabilir. Bu bakımdan, muhafazakârlık fonksiyonu neyin ne ölçüde değişebileceğini veya değişmesi gerektiğini bize gösterir. Yenileme ve değişme fonksiyonu, muhafazakârlık fonksiyonu ile içi içedir, birbirleri ile çelişmezler, biri diğerini destekler. Meselâ, Türkçe'nin bozulmasına, fakirleşmesine, Atatürk ilke ve İnkılâplarının ve Dinimizin yozlaşmasına müsaade edemeyiz. Tabii ki, bu gibi toplumun millî ve sosyal niteliğini kaybettirecek yabancılaşma şekillerine karşı, koruyucu bir tavır ortaya koyarız veya koymalıyız. Millet hayatından, millî bağımsızlıktan vazgeçip «kalabalık» ve «sömürge» heline gelmek belki bir anlamda değişmedir, ama her halde gelişme değildir.

Milletlerin tarihi olur. Ancak, sadece tarihe sahip olmak da yeterli değildir. Önemli olan millî varlığı geleceğe taşımak» onu «ebed-Müddet» kılabilmek için toplumda fertlerin ve sosyal grupların «**ortak irade**» sahibi olmaları gerekir. Bu ortak irade olmazsa milletlerin tarihi müzeliğe olur ve kolayca eritilebilir. Zamanın, çağın farkına varmadan körü körüne geçmişi taklid kadar; millî kültür kayna-

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

ğmdan koparak yabancılaşma, toplumları bugün ve yarın bekleyen iki büyük tehlikedir. Bu bakımdan, toplumları yarına taşıyacak olan gençliğin yetiştirilmesi, eğitilmesi ve topluma kazandırılması vazgeçilemeyecek bir ilkedir. Gençliğin yetiştirilmesi için yapılacak yatırımlar en yüksek hasıla sağlayan yatırımlardır. Bundan dolayı, bazı eğitim ekonomistleri eğitim sektöründen «genç sanayi» olarak bahsetmekte, eğitim yatırımlarının hesap edilebilir ve edilemeyen hasıllarına işaret etmektedirler. Eğitimde maliyet-fayda, maliyet-etkinlik analizleri uygulanmakta, farklı mesleklerde, farklı nitelik ve nicelikte, ihtiyaç duyulan alanlarda insangücü yetiştirilmesinin ferde, ailesine ve topluma yansıyan avantajları ele alınmaktadır (1).

Toplumların geleceği olan gençlik grubunun yetiştirilmesinde onları sadece ihtisas sahalarının içine hapseden ve o özel alanın dışında herşeyden habersiz kılmak son derece tehlikelidir. Ülkemizde, bu nokta yapılan gözlemlerde ortaya çıkmaktadır. Dar pencere-lerden topluma bakış, hatta, meslek asabiyeti olarak ifade edebileceğimiz yaklaşımlar eksik kalmaktadır. Özellikle, sosyâl ilimler alanında adetâ etkinliğini sürdüren «kültürsüzleştirme» süreci, millî tarih şuuru ve kültür meselelerimiz alanlarında dünden ve bugünün gerçeklerinden habersizliği körüklemektedir. Bu konuya daha çok teklifler kısmında yer vereceğimizden burada ayrıca üzerinde duracak değiliz. Ancak, şu kadarını belirtelim ki, insana, maddeye ve olaylara çok boyutlu ve sosyolojik bütünlükçü, toplumu işleyen bir mekanizma, dönen bir çark olarak hesaba katmadan yapılan değerlendirmeler kısa sürede işlerliğini kaybetmektedir. Sosyal gerçek ile teorinin uyum sağlaması, geçerli teklif ve çözümleri de beraberinde getirir. Bu bakımdan, gençliğe yaklaşırken, ferdî, psikolojik eğilimleri ihmal etmeyelim; fakat, yer yer ferdî sınırlar içinde de hapsolüp kalmayalım. Ağaçlar tek tek muhakkak ki önemlidir; ama, onlardan meydana gelen bir başka gerçek olan ormanın da varlığını fark edelim. O bütün içinde ortaya çıkan sosyal ilişkileri, sosyal grupları, ortak değer hükümlerini, örf ve âdetleri, sosyal olay ve müesseseleri de hesaba katalım. Gençlik dediğimiz 12-24 yaş grubunu, toplumun dışında bulunan veya gerekirci bir şekilde sadece onunla çatışan bir grup olarak görmek yanlışından sıyrılalım. Demokratik sanayi top-

(1) Blaug, M., Introduction to the Economics of Education, London, 1970, sh. 17 ve Schultz, T. V., The Economic Value of Education, New York, 1983, sh. 4.

lumlarmda endüstri ilişkilerinde görülen «ihtilâf-uzlaşma-uyum» süreci, yine demokrasi ile yöneltilen, temel hak ve hürriyetlere sahip ülkelerdeki sosyal gruplar arasında da geçerlidir. Çeşitli müessese ve mekanizmalarca çözüme kavuşturulamayacak, bütünleşme kanalına sokulmayacak çatışmalar arayıp bulmak zordur.

Gençliğin ve aydınların toplum hayatındaki önemli rollerini sezen Büyük Atatürk gençliği içinde bulunduğu toplumun kurallarına uyan bir sağlam nesil olarak görmek istemiştir. Atatürk'e göre iyi eğitilmiş çağdaş bilgilerle donatılmış ve milli bir terbiye alabilen gençlik, hem yaratıcı, hem gelişmeci, hem de milli varlığı güçlendirici olabilir. Atatürk gençlikten vatan sevgisi ve Türkiye'yi muasır medeniyet seviyesine çıkarabilmek için yoğun bir çalışma beklemektedir. Nitekim, şu sözü bunu doğrulamaktadır: «Gençler siz almakta olduğunuz terbiye ve irfan ile insanlık meziyetinin vatan muhabbetinin, fikir hürriyetinin en kıymetli timsali olacaksınız» (2).

Gençliğin milletleri yaşatacak, sürekli kılacak ve milli kültürü daha sonraki nesillere aktaracak bir taşıyıcı kuvvet olarak gören Atatürk, gençliğe şu öğüdünü vermektedir :

«Ey yükselen yeni nesil istikbâl sizindir. Cumhuriyeti biz tesis ettik, onu ilâ ve idame ettirecek sizsiniz.»

Atatürk'ün gençlik üzerinde ne derece durduğu bizzat gençliğe hitabesinde görülür. Onun gençlikten beklediği görev, «Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek» için uyanık bulunmak, Cumhuriyeti yıkmak isteyecek iç ve dış düşmanlara karşı «vazifeye atılmak için içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şeraitini düşünmeyeceksin» hitabına uygun olarak hareket etmektir. Bayrağa, İstiklâl Marşına, milli ve manevi değerlere, ülkenin bölünmezliğine karşı gençlik tabii ki duyarlı olacaktır. Yıkıcı ve bölücü ideolojilere karşı «nemelâzımcı» veya herşeyi devletten bekleyici bir tutum içinde olmayacaktır. Hatta, Cumhuriyeti ve Türk devletini yok etmeyi amaçlayan iç ve dış düşmanlara karşı «memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve delâlet ve hatta hıyânet içinde bulunabilirler. Hatta bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhid edebilirler» tesbitinde olduğu gibi, iktidarların devlet otoritesinin etkinliğini

---

(2) Atatürk Diyor ki, MEB, İstanbul, 1980, sh. 87.

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

azaltarak otorite boşluğunun doğuracağı tehlikeler karşısında, Atatürk ilkelerine ve ülkenin bölünmezliğine yürekten bağlı olan gençlik kanunlar çerçevesinde görevini yerine getirebilir.

Büyük Atatürk «Gençliğe Hitabesi»nde son olarak Türk Gençliğine şöyle sesleniyor :

«Ey Türk İstikbâlinin evlâdı: İşte bu ahval ve şerait içinde dahi, vazifen, Türk İstiklâl ve Cumhuriyetini kurtarmaktır. Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur.»

Gençliğe gereken önemi veren Samsun'a çıktığı tarih olan 19 Mayıs 1919'u gençliğe armağan eden Büyük Atatürk'ün, gençliğin nasıl yetiştirilmesi gerektiği konusundaki kıymetli görüşleri, dün olduğu gibi bugün de eğitim ve kültür politikalarını uygulamak mevkiinde olanlara ışık tutmaktadır :

«Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize görecekları tahsilin hududu ne olursa olsun, en evvel ve her şeyden evvel Türkiye'nin istiklâline, kendi benliğine milli geleneklerine düşman olan unsurlarla mücadele etmek lüzumu öğretilmelidir. Beynelmilel vaziyete göre, böyle bir savaşın gerektirdiği ruhi unsurlarla mücehhez olmayan fertlere ve bu fertlerden mürekkep cemiyetlere hayatı ve istiklâl yoktur» (3).

Yukarıda gençliğin ne şekilde yetiştirilmesi gerektiği konusuna ışık tutan ve açıklık getiren büyük kurtarıcı, Manastır Askeri İdadisinde şair Mehmet Emin Yurdakul'un «Ben Bir Türk'üm, dinim, cinsim uludur» mısrağı ile başlayan şiirinin etkisi altında kalmış ve bu şiirle ilgili olarak «Bana milli gururumu tattıran ilk anlatımı bulmuştur» şeklinde bir ifade kullanmıştır. Büyük milliyetçi ve inkılâpçı Atatürk yine gençlik ve aydınlara gerekli mesajı veren şu sözleri ile dikkati çekmektedir :

«Biz doğrudan doğruya milliyetperveriz ve Türk milliyetçisiyiz. Cumhuriyetimizin dayanağı Türk topluluğudur. Bu topluluğun efradı ne kadar Türk Kültürü ile meşbu olursa, o topluluğa dayanan Cumhuriyet de kuvvetli olur (4). Atatürk'e göre, «Türkiye Cumhuri-

(3) Aynı eser, sh. 87.

(4) Kocatürk, U., Borak, S., Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri: Tamim ve Telgraflar, 1972, sh. 114.

yetinin temeli Kültürdür» ve Türk Devletini yüceltecek olan «kültür birliği»dir (5).

Atatürk'te ifadesini bulan milliyetçi-inkılâpçı davranış tarzı Arnold Toynbee'ye göre, bağımsızlık mücadelelerinin dayandığı milliyetçi hareket ruhu içinde gelişmiştir (6).

Milli kültürün diğer kültürlerden ayırd edilebilme ve farklı olma özellikleri konusunu, Harbiye'den yetişen en büyük Türk askeri olarak gayet iyi hazmeden Mustafa Kemal, milli kültür ve kültür alışverişi konusunda taklitçiliğe ve kopyacılığa ne derece karşı olduğunu şu sözlerle ispat etmektedir :

«Her milletin kendine mahsus gelenekleri, kendine göre milli hususiyetleri vardır... Hiç bir millet aynen diğer bir milletin taklitçisi olmamalıdır. Çünkü böyle bir millet ne taklit ettiği milletin aynı olabilir, ne de kendi kendi milliyeti içinde kalabilir. Bunun neticesi şüphesizdir ki, acıdır (7).

Atatürk'ün inkılâpçı karakteri, milli kültür ve tarihimizle Batı medeniyetinin verilerini, milli niteliğimizi kaybetmeksizin dengeleyerek, yeni bir sosyal doku kapsamında ele almasıyla ortaya çıkmıştır. Büyük komutan ve askerî lider vasfını 1300 yılı aşan şanlı bir tarih hazinesi bulunan Türk Kara Kuvvetlerinin geleneğinden almış, milli lider ve kurtarıcı rolünü de Türk Tarihinin derinliklerinde bulmuştur. Manda fikrini veya Sovyet modeline uygun bir halk cumhuriyetini reddederek «milli bağımsızlık» ülküsü ile zor ve engeli bol bir yola koyuluşu başka nasıl açıklanabilir.

Bilhassa, geride kalan gençlik yılında ve günümüzde bazı gerçeklerin ve doğruların çeşitli faaliyetler yoluyla gençliğe aktarılması gerekmektedir. Gençliğe saygı duyarak ve ondan ülke için hayırlı ve başarılı bir gelecek bekleyerek bazı faaliyetlere girişeceksek, idare-i maslahatçı tutumlardan kaçınmalıyız. Aksi halde, önümüzdeki

(5) Atatürk'ün İnkılâp ve İlkeleri, Harp Akademileri Komutanlığı Yüksek Askeri Bilimler Enstitüsü Yayını, İstanbul, 1979, sh. 144, 146.

(6) Türkdoğan, O., «Cumhuriyetten Önce Yenileşme Hareketleri ve Atatürk'te Milli Devlet Anlayışı, Türk Dünyası Araştırmaları, s. 13, Ağustos 1981, sh. 73.

(7) Aynı eser, sh. 101.

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

yıllarda gençliğe gerekli şeyleri vermemiş ve onu geleceğe yeterince hazırlamamış oluruz.

Konuya bu açıdan baktığımızda, sadece iktisatçıların değil, ama sosyal ilimlerle meşgul olan herkese eserleriyle ışık tutan rahmetli Prof. Dr. Sabri F. ÜLGENER'in gençliğin önüne serdiği fikir sofrasından pay alınması gerektiğini düşünüyoruz. Hocanın adına çıkarılan bu armağanda bir yazar olarak yer almaktan duyduğum şeref kadar, Armağanın çıkarılmasının gençlik yılma ve onu takip eden yıla rastlamış olması da güzel bir tesadüftür. Zira, Ord Prof. Dr. Z. F. FİNDİKOĞLU gibi, Ülgener Hoca da bilhassa son senelerde yayınladığı «Zihniyet Aydınlar ve İzm'ler Ankara, 1983», «Zihniyet ve Din, İslâm Tasavvuf ve Çözülme Devri İktisat Ahlâkı, İstanbul, 1981», «İktisadî Çözülmenin Ahlâk ve Zihniyet Dünyası, İstanbul, 1981», «Darlık Buhranları, Ankara, 1984» adlı değerli eserleriyle sadece öğrencileri ve iktisatçılar tarafından değil; fakat çok daha geniş bir çevrede fikirlerinden yoğun bir şekilde faydalanılan bir Hoca olmuştur. İktisada sosyal bir muhteva kazandırıp zihniyet meseleleri üzerinde duran Prof. Dr. Ülgener, iktisada fazla pozitivizm buluşturanları da uyaran işaretler vermiştir. Üretimden tüketime kadar iktisadî olay ve faaliyetler üzerine etkili olan, talebi şekillendiren ancak açık, seçik ve net olmayan, piyasada fiatı teşekkül etmemiş bir yığın faktör dizisi bulunmaktadır. Bundan dolayı üretim ilişkileri de toplumların farklı özelliklerine göre şekillenmektedir. Ticaret ahlâkı, gösteriş tüketimi, manevî değerler gibi yüzlerce birim fiatı piyasada teşekkül etmemiş tayin edici hesaba katılmadığı süreç hesap edilebilenler dünyasında beklenmeyen sürprizler ortaya çıkabilir. Diğer faktörler kalite ve miktar bakımından aynı oranda sağlansa dahi, farklı kültürde uygulanan teknoloji farklı hasıla ve verim sağlamaktadır. Aynı teknolojiyi kullanan iki ayrı havayolu farklı kalitede ve ölçüde hizmet sunmaktadır. İnsanı sadece ürettiği mal ve hizmet ile hatırlayan ve onu sadece bir üretim faktörü olarak anlayan görüş, herhalde günümüzde önemini kaybetmektedir. Maddî tatminde zirveye çıkan, geliri âdil dağıtan bir çok sanayi hatta ileri sanayi toplumu, bir takım sosyal nitelikli hastalıklarla karşılaşmışlardır. Manevî boşluk beşerî ilişkilere yansımakta, toplum içinde yalnızlaşan ve dolayısıyla «cemaatçi» ve «tepkici» eğilimleri artan fertler Doğu dinlerine ilgili duyar hale gelmektedir.

1970'li yıllarda bir çok Batılı psikolog ve sosyolog «cinsel özgürlüğün» tabuları ortadan kaldırması gerektiğini savunuyorlardı. Ba-

tıda zamanla bu tabuların ortadan kalkmasına rağmen, varılan sonuç ahlâk buhranını doğurmuş, sekste sapmalardan, toplu seksten AIDS durağına gelinmiştir. Sevgide cılızlaşan, cinsel arzuları törpülenen Batılı insan son çare olarak porno kasetlerden medet umar hale gelmiştir.

Konuyu fazla derinleştirmeden Prof. Dr. Ülgener'in dediklerine kulak verelim :

«İktisadî yaşayış, ... yalnız dış verilerin bir araya gelişinden ibaret bir madde dünyası değildir ... Gerisinde kendine has tavır ve davranışları ile insan gerçeği yatar. Kapitalizmi kapitalizm yapan yalnız dış görünüşü ile para, sermaye akımı, ya da o akımların gövdeleştirdiği kuruluşlar değil; aynı zamanda ve belki daha önemli ölçüde çağın tipik insanının davranış biçimi, tercihleri ... yaşayış normlarıdır. O da yaşadığı dış kalıpların basit bir fonksiyonu olmaktan çok, çevreye ve eşyaya belli bir bakış açısı ile, kısaca bütün bir iç dünyası ile karşımıza çıkar» (8).

Değerli ilim adamı genç insanlara yol gösterdiği, olaylara çok boyutlu bakış açısının kazanılması gerektiği üzerinde durduğu kadar, kültür dünyamızdaki arayışlar ve hayaletlere de temas etmektedir. Kalıpçı, katı ve sloganlarla düşünen insanlara şöyle sesleniyor :

«Tavandan aşağıya süzülürken, öz ve mana tarafı gide gide sığ, monoton bir düzliğe gelip oturmuş bir kültür dünyası, ve onunla birlikte her türlü manadan soyunmuş olarak başka yüzen bir yığın kuru, cansız kalıplar ve şemalar!

«Ama bir yandan da «mana»sız edemiyor olmalıyız ki, çağımız insanı boş kalıpları bambaşka inanç ve ideolojilerle doldurma çabasından, o hırçın ve öfkeli arayıştan bir türlü yakasını kurtaramıyor... Boş kalıplar içine kimler gelip kurulacak? Hangi uydurma peygamber ve yol göstericiler? Çağın büyük kavgası buradadır» (9).

ÜLKEMİZDEKİ GENÇLİK GRUBUNUN BAZI ÖZELLİKLERİ

Bir makale kapsamı içinde gençliğin bütün özelliklerinin sıralanması kolay değildir. Bu bakımdan biz burada belirli bazı noktalar üzerinde duracağız.

(8) Ülgener, S. F., Zihniyet Aydınlar ve İzm'ler, Ankara, 1983, sh. 15-16.

(9) Ülgener, S. F., Zihniyet ve Din, İslâm tasavvuf ve Çözülme Devri İktisat Ahlâkı, İstanbul, 1981, sh. 112, 114.

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

Gençlik toplumların en dinamik unsurudur. Toplumların geleceğinin bir göstergesidir. Gençliğin toplumda dinamik bir unsur olmasını ortaya çıkaran birçok örnek verilir. Meselâ, Türkiye'de iller itibariyle iç göçler ele alınırsa, genç nüfusun daha yoğun bir şekilde coğrafî hareketliliğe uğradığı görülür. Nitekim, iç göçlerde kısa ve uzun mesafeli, fakat, bilhassa uzun mesafeli göçlerde genç nüfus büyük ağırlık taşımaktadır. Orta yaşlı nüfus ise, daha çok kısa mesafeli (aynı yöre içinde kalan) göçe konu olmaktadır. Türkiye'de göç eden genç nüfusun büyük bir çoğunluğu gittikleri yerlerde meslekî mevkii bakımından ücretli grubu içinde yer almaktadırlar. Ücretlilerin en yoğun olduğu faaliyet dalları da hizmetler ve imalat sanayiidir. Türkiye'de göç eden genç nüfusun ücretlilerden sonra gelen grubu da kendi hesabına çalışanlar olduğunu görüyoruz (10).

Coğrafi hareketliliğe uğrayan genç nüfus, yer yer meslekî hareketlilik içine de girmektedir. Meselâ, ücretliler grubunda tarım işçiliğinden sanayi işçiliğine ve hizmetlerde ücretli olmağa geçiş gibi. Ancak, bu geçiş çoğu kere hizmet içi ve hizmet öncesi eğitim başta olmak üzere geniş şartlara ve çevreye uyumu da gerekli kılmaktadır.

Türkiye'de iç göçlerde yoğun olarak görülen genç nüfusu göç etmeye zorlayan faktörler şunlar olabilir (11):

1 — Genel nüfus içinde genç yaş grubunun kalabalık oluşu,

Yaş Grupları	1965	1970	1975	1980
0 - 14	42,0	41,8	40,1	38,5
15 - 64	54,1	53,8	55,4	56,8
65 ve yukarısı	3,9	4,4	4,5	4,6

TÜRKİYE 1983, Başbakanlık, Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü, Ankara, 1983, sh. 28-29.

(10) Yener S., 1965-1970 Döneminde Uluslararası Göçler ve Göçedenlerin Nitelikleri. DPT, Ankara, 1977.

(11) Erkal, M. E., Sosyoloji (Toplumbilimi) 2. Baskı, İstanbul, 1983, sh. 170-171.

Doç. Dr. Mustafa E. ERKAL

- 2 — Tarım kesiminde görülen açık ve gizli işsizlik,
- 3 — Eğitim durumunda ve hayat tarzında görülen iyileşme ve ilerleme,
- 4 — Eğitim yoluyla meslek edinme ve kazanılan statü,
- 5 — Refah artışı,
- 6 — Ekilecek arazinin darlığı ve miras yoluyla parçalanması,
- 7 — Tarımda makineleşme,
- 8 — Kan davaları, can ve mal güvenliğinin zedelenmesi,
- 9 — Ulaştırma ve haberleşme ağının genişlemesiyle kitle haberleşme araçlarının artan tesirliliği,
- 10 — Kır bölgelerinde değer hükümlerinde meydana gelen değişmeler,
- 11 — Mevsimlik göçler,
- 12 — Tabii afetler dolayısıyla mecburen yapılan göçler,
- 13 — Çocuklar için daha iyi bir eğitim-öğretim arzusu.

İktisatçılar ve sosyologlar göç eğilimlerini yatırım fonksiyonu içinde değerlendirmektedirler. Göçe konu olan kişi gelecekle ilgili bazı beklentilere sahip olduğu için bugünden bazı maddi, manevî fedakârlıklara katlanmaktadır. Eğer ferdin beklentileri gerçekleşirse, ve kişi varış noktasındaki sosyal çevrede, çevreye çeşitli katkılar yapıp etkin bir rol alabiliyorsa göç müspettir. Ancak, gelişmekte olan ülkelerde ve ülkemizde yatırım seviyesinin yeterli olamaması, istihdam imkânlarını azaltmaktadır. Göç eden nüfus bazen şehir hayatının fonksiyonlarına intibak edememektedir. Kır özelliği taşıyan nüfusun şehir bölgelerinde istihdam edilememesi işsizlik sorununu büyütmektedir. Türkiye’de gençlik kesimi olarak belirtilebilen 12-24 yaş grubu içinde büyük bir orana sahip bulunan okul dışı gençliğin (% 79,9) iç göçlere konu olduğu görülmektedir. Bu büyük gençlik kesimi iş kadar uyumlu bir çevre, gerekli belediye hizmetleri ile de göz önünde tutulmalıdır.

Türkiye’de gençlik yaşı, II. BYKP’da 14-24, III. BKYP’da 12-22, IV. BYKP’da 12-24 olarak alınmıştır. Ülkemizde gençlik grubunu aşağıdaki şekilde dört ana başlık altında toplayabiliriz :

A — Öğrenci gençlik

- 1 — Orta Öğrenim Gençliği
- 2 — Yüksek Öğrenim Gençliği.

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

B — Okuldışı Gençlik

- 1 — Çalışan Gençlik
- 2 — Kır Alanı Gençliği
- 3 — İşsiz Gençlik
- 4 — Asker Gençlik
- 5 — Gecekondu Gençliği

C — Özel Durumlu Gençlik

- 1 — Fizikî ve zihnî Özürü Olan Gençlik
- 2 — Hükümlü ve Tutuklu Gençlik

Ç — Yurtdışındaki Türk Gençliği

*

**

Türkiye toplam nüfusu içinde 12-24 yaştaki fertler 1975 Genel nüfus sayımı sonuçlarına göre % 26,5'dir. 1980 genel nüfus sayımı sonuçlarına göre ise, % 27,3'dür.

Toplam nüfus içindeki genç nüfusun % 79,9'u okul dışı gençlik grubundandır.

Cinsiyete göre 12-24 yaş grubunun % 14,2'i erkek, % 13,1'i kadındır.

12-24 yaş grubunda okuma yazma bilmeyenlerin oranı % 14,6 (% 11,4'ü kadın, % 3,2'si erkek) Burada bilhassa gençlik grubunda kadın nüfusun okuma yazma bilmemesi Sayın Cumhurbaşkanımızın konuya neden büyük bir önem verdiğini ortaya koyar.

Grubun % 75'i bekâr, % 23,9'u evlidir.

Genç nüfus grubunun % 58,4'ü iktisaden faal nüfus, % 35,7'i iktisaden faal olmayan nüfusu oluşturmaktadır. İktisaden faal olanların ziraat, avcılık, ormancılık, balıkçılık iktisadi faaliyet kolunda olanların oranı % 57,4'dür. Bu dalda çalışan genç kesim genel genç kesimin % 33,6'sıdır. İş arayanların % 61,7'm genç nüfus oluşturmaktadır.

12-24 yaş grubunun % 20,1'nı öğrenciler, % 79,9'nu ise, okul dışı gençlik meydana getirmektedir. Öğrenci gençlerin % 18,2'si orta öğ-

retimde, % 1,9'u ise yüksek öğretimde bulunmaktadır (12). Okul dışı gençliğin % 80 oranında bulunduğu göz önünde tutularak eğitim, öğretim, meslekî eğitim hatta TRT yayın faaliyetleri buna göre düzenlenmeli, onların talepleri esas alınmalıdır.

Kır alanı gençliği kitle haberleşme araçlarına karşı daha çok hassas bir özellik taşır. Bu gençlik kesimi şehir hayatı ile ilişki kurabildiği için yer yer gecekondulu gençlikte görülen özellikleri taşır. Geleneksel yapının görüldüğü geniş aile tipinin yaygın bulunduğu şehire göre daha yoğun sosyal kontrolün hissedildiği kır bölgelerinde, mesken, meslek ve eş seçimi şehir alanlarından farklıdır. Gelenek, görenek ve cemaatçi eğilimlerin ağırlık taşıdığı kır bölgelerimizde gençlik çağı denen olgunun üç temel özelliği (aynılaşma, özeklik, sorumluluk) içinde aynılaşma büyük bir ağırlık taşımaktadır. Burada, benzeme, benzetme ve taklit öne taşımaktadır. Bilhassa giyim, kuşam, moda ve statü sağlayıcı bazı dayanıklı tüketim malları örnek verilebilir. Son yıllarda artan sosyal temas, ulaştırma ve haberleşme ağındaki gelişmeler, yüksek öğrenim görmek ve bilhassa televizyon, kır ve şehir gençliği arasındaki farkın kapanmasını sağlamaktadır.

Geleneksel yapının hâkim olduğu kır bölgelerindeki gençliğin eğitimde vazgeçilen kazanca katlanmayarak çalışma hayatına geçtiği de bir gerçektir. Nitekim, ülkemizde meslekî ve teknik eğitim orta öğretim ikinci kademedede yani lise seviyesinde söz konusu olması, kır kaynaklı gençlik kesiminin meslekî ve teknik eğitime kaymasını önlemektedir. Ülkemizde, kır bölgelerinde bulunan ilkokul mezunlarının yaklaşık olarak yarısı ilkokuldan sonra çalışma hayatına geçmektedirler. Dördüncü Beş Yıllık Planda belirtildiğine göre, ilkokuldan ortaöğretime geçiş şehir bölgelerinde % 75'i aşmakta iken, bu oran kır kesiminde % 25 dolaylarındadır (13).

Şehir gençliği daha çok sorumluluk taşıyıcı ve katılımcı eğilimdedir. Sosyal ilişkilerin şekilci, gayri şahsi bir nitelik kazandığı karmaşık yapıları şehir bölgelerinde azalan biz duygusu ve dayanışma önemli sorunlar yaratmaktadır. Şehir bölgelerindeki gençlik daha

(12) Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Plânı, Gençlik ve Spor Özel İhtisas Komisyonu Komisyonu Raporu, 1984, Ankara, sh. 61-68.

(13) Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Plânı, sh. 148.

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

çok özerkliğe yönelmiş, sorumluluk taşıma eğiliminde, gelişmiş kişiliğe, ancak yer yer rehbersizlik ve aşırı hür bir ortamda kimlik krizine varan durumlarla karşılaşmaktadır. Fertçi, faydacı ve çatışmacı davranış şekilleri, toplumcu ve dayanışmacı eğilimleri azaltır. Bunun sonucunda toplumdaki kaçış süreci ile fertler yavaş yavaş yalnızlaşırlar. Şehirlerde «cemiyyet» tipi teşkilatlanmanın doğurduğu yoğun ben duygusu sorumluluk taşıma ve kişilik geliştirmeye yardımcı olmasına karşılık, fert ve sosyal gruplar arasındaki yakınlaşmayı azaltır; fertler ve sosyal gruplar arasında sosyal mesafe konusu gündeme gelir.

Bu gelişme içinde sorunlarını hafifletmek gayretindeki genç insan, aslında yanlış ve çözüm sağlamayacak yolları dener. Kendi dışındakileri adeta reddederek sosyal ilişkiden, kuraldan, insandan, örf ve âdetten ve hatta kanundan kaçmak ister. Sosyal olmayan bir varlık haline dönüşür. Toplumda yerleşmiş değer ve davranışlardan mutlaka farklılaşmak gerektiğine inandırır kendini ... Aşırı yenilikçi, tamamen ilgisiz, saldırgan veya daha çok tecrit edilme durumuna yönelik davranışlar ortaya koyar. Aslında, bu farklı sıklar anominin doğurduğu tepkilerdir. Anormal olan her şey artık onun gözünde idealeştirilmelidir. Topluma çıkarılan reddiye insan iradesini acaba yüceltebilir mi? İnsanı daha çok hür mü kılar? İşte, çelişki buradadır. Resmi nikâh önemsemeyenler, eşine sahiplenmeye ve bu arada mülkiyete karşı çıkanlar, kıskançlığı bencillik sayanlar, Thomas More'un XVI. yüzyılda ütopya adını verdiği hayalî toplumun peşindedirler. Hastalıklı yapı örnekleri ortaya koymaktadırlar. Bu tipler sorumluluktan, sosyal ilişkiden ve hayattan kaçarlar.

Anomi kavramı üzerinde ilk duranlardan Jaen Marie Guyau, anomiyi, moral ve manevî değerlerle ve hayatta tezat içine düşülmesi olarak ele alırken, günümüzün sosyal meselelerine ışık tutmaktadır (14).

Genel olarak diğer toplumlarda görüldüğü ölçüde olmamakla beraber, uyumsuzluğun doğurduğu sorunlar arasında şiddet ve tahribe yönelik eylemler zamanla ideolojik bir nitelik de kazanabilir. Ashında, çeşitli uyumsuzlukların toplumları bölme, parçalama ama-

---

(14) Orru, M., «The Ethics of Anomie: Jean Marie Guyau and Emile Durkheim», *British Journal of Sociology*, V. 34, s. 4, 1983, sh. 501.

cı güden ideolojilerle ve çeşitli ülkelerin yayılma politikaları ile çok yakın bir ilişkisi vardır. Günümüzde, sanayileşmenin sosyal hastalıkları arasında yer alan anomî (15), uyuşturucu alışkanlığı, cinsel sapmalar, anomik intiharlar, yüksek boşanma oranları, cinayetler, siyasî ve dinî cemaatleşme eğilimleri, yalnızlaşma, terör genelde şehir tipi alanlarda ortaya çıkmaktadır. Şehir hayatı gençlerin moral yönlerini törpülemekte, maddeci ve faydacı hedefleri ön plana çıkarmaktadır.

Gerek gençlik yılında, gerek önümüzdeki yıllarda Türkiye'nin sosyal yapı özellikleri içinde üç temel mesele devamlı gündemde kalacağına benzemektedir. Bunlar : 1 - Yeni şehirli kitle içinde yer alan genç nüfusun kır bölgeleriyle (geleneksel sektörle) ilişkilerinin sürdürülmesi 2 - Tutuklu, hükümlü ve tahliye olmuş gençlerin tekrar kazanılması, 3 - Yurt dışı gençliğin durumu ve meseleleri.

Bunlardan yeni şehirli kitle içinde yer alan kır kaynaklı genç nüfusun zamanla kır bölgeleriyle ilişkilerinin azaldığı görülmektedir. Geleneksel sektörle bağların zayıflaması, Türkiye'de kırdaki ve şehirde yaşayanlar arasındaki dayanışmayı zayıflatabilir. Türkiye'nin sosyal yapı özellikleri yoklandığı zaman ilginç bir durum ortaya çıkmaktadır. Bilhassa, son yıllarda aile yapılarında kırdaki ve şehirde veya yurt dışında bulunan unsurlarla geri kalan aile fertleri arasında «modern trampa» dediğimiz bir durum gözükmektedir. Meselâ, ailenin kırdaki yaşayan parçası şehirdekilere gıda ve yiyecek maddeleri göndermekte, şehirdekiler ise, kırdaki dayanıklı tüketim malları ve çeşitli araç, gereç yollamaktadırlar. Bu mübadelede bir araç olarak para görülmemektedir. Böylece, aile bütçelerine birtakım gelir kalemleri ilâve edilmektedir. Aynı durum yurt dışında bulunanlarla Türkiye'deki yakınları arasında da düşünülebilir. Bu çeşit dayanışmalar, aslında işsizliğin doğurduğu mahsurları da kısmen bertaraf edebilmektedir. Şehir bölgelerinde üçüncü nesil olarak belirtebileceğimiz 1950'lerde şehirleşmiş nüfusun torunları arasında kırdaki veya köyle olan ilişkilerde çeşitli kanallardan bir iyileşme ve yoğunlaşma sağlanmalıdır.

---

(15) Anomî, faydacılığın, maddeciliğin ve fertçiliğin yoğun olarak görüldüğü yapılarda ortaya çıkan sosyo-patolojik haldir. Kelime anlamı da hedefsizlik, gayesizliktir. (Bkz. Gouldner, A. W. The Coming Crisis of Western Sociology, London, 1971, sh. 65).

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

Büyük şehir bölgelerinin saçak noktalarında veya gecekondu bölgelerinde yaşayan gençliğin özellikle istihdam sorunu ve sosyal çevreye uyumsuzluğu görülmektedir. Sosyal çevreden ve özellikle müstehçen yayınlardan etkilenme oranı yüksektir. Henüz istikrar kazanmamış aile yapıları içinde tekrar kıra dönüş veya aileye tepkici davranışlar ön plana çıkmaktadır. Ankara % 65, İstanbul % 45, İzmir % 35, Adana % 45, Erzurum % 35, Samsun % 36, gecekondulaşma oranlarına sahiptirler (16). Bu gençlik kesimi, genellikle genç evlenme yaşma maliktir. Şehir hayatında sosyal temasla edinilen bazı özellikler ve davranış bozuklukları bu gençlerden oluşan çekirdeklenen ailelerde birçok sorun doğurmaktadır. Özellikle, 12 Eylül'den sonra aile reisinin kim olacağı, kızkılık soyadının kullanılıp kullanılmayacağı, kürtajın yasallaşması karşısında bu yeni şehirli yörelerde kadının içine düştüğü zor durum (nüfus planlamasından kaçınma eğilimleri), aile içi huzursuzluklar, çeşitli örneklerle görülebilmektedir. Müstehçen yayınların fütursuzca yarattığı davranış bozuklukları da göz ardı edilemez. Maksatlı müstehçen yayınlar «pasif terör» içinde değerlendirilebilir.

Türk toplumunda büyük bir yara ve üzüntü kaynağı olan yurt dışındaki Türk çocuklarının durumu, oldukça düşündürücüdür. En yoğun Türk işçilerinin bulunduğu Federal Almanya'da (652.751) 12-24 yaş grubunun oranı % 21,7, İsviçre'de %26,2'dir. Yaklaşık olarak hemen hemen her ülkede bulunan Türk nüfusunun 0-12 yaş da hesaba katıldığı zaman % 50'ye varan bir gençlik oram ortaya çıkmaktadır. İki kültür arasında bocalayan bu gençlerimizin yurda dönüşlerinde intibak zorlukları büyük olmaktadır. Hatta bazılarının Türkiye'ye dönmeleri artık mümkün de değildir. Federal Almanya'da 3-6 yaş grubuna dahil 130 bin Türk çocuktan yüz bin kadarı hiçbir okul öncesi eğitim kurumuna devam etmemektedir. İlk-orta öğrenim veren temel eğitim okullarına devam eden Türk çocuklarının oranı yüksek olmasına rağmen, ancak % 40'ı bu okulları başarabilmektedirler. Yüksek öğrenime giden kapıyı açan lise seviyesindeki cımnasyumlara devam eden Türk çocuklarının oram % 2,4'ü geçmemektedir (17).

(16) Beşinci Beş Yıllık Kalkınma Planı, Gençlik ve Spor Özel İhtisas Komisyonu Raporu, sh. 72.

(17) Aynı eser, sh. 205-206.

Türk çocuklarının okul öncesi yuvaya veya kreş tipi yerlere çocuklarını göndermemelerinin sebebi, buraların paralı olması, Türkçe konuşulmaması, Türk öğretmenin bulunmaması ve kilisece yönlendirilen dinî telkinlerin yapılmasıdır.

Türk gençlerinin başarısız olmalarında dil yetersizliği, kültürel farklılıklar, yabancı düşmanlığı, insan sevgisinden uzaklaşma Türk işçilerinin cemaatleşme eğilimleri, anne babalarının eğitim yetersizlikleri, özellikle kız çocukların okula gitmeyip küçük kardeşlerine bakmaları, Türkçe kültür derslerinin ihtiyarı olması, Alman öğretmenlerin iki kültür arasında bocalayan çocukları eğitecek kültüre sahip olmamaları, Türkiye'den gönderilen ders kitaplarının yetersizliği, Türkiye'den kaçan çeşitli örgüt üyelerinin veya Türk devletine düşman olanların Alman hükümeti tarafından tayin edilmesi, Türkiye'den gönderilen öğretmenlerin yabancı dillerinin yetersizliği, Türk topluluğunun diğer yabancı işçi topluluklarına tamnan haklardan genellikle mahrum oluşu sayılabilir. Bu gençlerin kazanılmasında Türkçe ve Türk kültürü ve özellikle kaliteli dinî eğitim büyük önem taşımaktadır. Türkçe ve Türk kültürü dersleri tatil günü derisi olmaktan çıkarılmalıdır.

GENÇLİK YILI DOLAYISIYLA BAZI TEKLİFLER

1 — Türk gençliği, milli, manevî ve insâni temeller etrafında birleşecek, batı kültürü karşısında içine düştüğü panikten kurtulacak, kendi medeniyet ve kültür tarihini tanıyacak, fedakârlık duygusu taşıyacak, başarı mistiğine sahip hale getirilmelidir. Bu cümleden olmak üzere, orta öğretimde ders kitaplarının yeniden yazdırılması veya geliştirilmelerinde ihtisas esas alınmalıdır. Yardımcı ders kitapları hazırlanmalı ve öğrenciye tavsiye edilmelidir.

2 — Resmi yayın ve yazışmalarda Anayasa dili ve yaşayan Türkçe esas alınmalı, aydın işsizliğin doğurduğu halka ve Türkçeye rağmen yaratılmak istenen uydurma azınlık diline itibâr edilmeli, sosyal ilişkilerde kopukluklar yaratılmamalı, nesiller arası kültür bağı kurulabilmelidir.

3 — Giderek azalmakla beraber, bilhassa orta öğretimde ezbercilik azaltılmalı, gerekli hizmet içi eğitimle eğitimciler aydınlatılmalıdır.

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

4 — İlköğretimden itibaren son derece yaygınlaşmış bulunan test alışkanlığı, Türkçe düşünme ve yazma melekelerini yıpratmış, Türk çocuğunun Türkçesini kullanamaz hale getirmiştir. Bu nokta üzerinde çeşitli yönleriyle durulabilir.

5 — Eğitim ve öğretimde sadece bilgi naklinin ve kabiliyet geliştirilmesinin yeterli olamayacağından hareket edilerek, kültür nakli ve günümüzde Türkiye'yi bekleyen iç ve dış meseleler gençliğe yeterli ölçüde ve yerinde anlatılmalıdır. Böylece, millî şuurun yıpranması ile ortaya çıkabilecek, coğrafi anlamda olmayan beyin göçü de önlenir.

6 — Son yıllarda bir ihtiyaç olarak yabancı dile büyük önem verildiği görülmektedir. Bu doğru olmakla beraber, yabancı dilin sadece bir araç olduğu, yerinde kullanılırsa itibar kazandıracığı, yerinde kullanılmadığı takdirde, itibar kaybettireceği anlatılmalıdır. Türkçe konuşulması gereken yerde Türkçe konuşulmalıdır. Aksi tutum bazı aydınların içine düştüğü aşağılık kompleksi ve Batı karşısındaki paniğin günümüze kadar sarkan bir örneğidir.

7 — Sosyal bilimlerde TÜBİTAK tipi veya benzeri bir kuruluş veya bu fonksiyonları yerine getirecek bir müesseseye ihtiyaç büyüktür. Türkiye'de sadece tabii bilimler değil, sosyal bilimler de teşvike muhtaçtır.

8 — Milli Eğitim Bakanlığı ile Gençlik ve Spor Bakanlığının ayrılması düşünülebilir. Kültür Bakanlığının tekrar kurulması veya Milli Eğitimle birleştirilmesi uygun olabilir.

9 — Gençlik yılında Türk gençliği, millî kültür eserlerine hasrettir. Bu bakımdan, çıkarılmakta olan değerli yayınlar en kısa zamanda çoğaltılmalı ve gençliğe sahip çıkılmalıdır. Katma Değer Vergisi kitaptan kaldırılabilir.

10 — Türkiye'de 12-24 genç yaş grubu içinde okul dışı gençliğin % 79,9 orana sahip olduğu dikkate alınarak, Milli Eğitim ve kültür faaliyetleri bu kesime yeterince ulaştırılmalıdır.

11 — Türk toplumunda 12 Eylül'den sonra pasif terör içinde düşünebileceğimiz uyuşturucu saldırısı gibi müstehçen yayın taarruzu önlenmeli, hukukî mevzuatta gerekli düzenlemelere gidilmelidir. Toplumda kötü sonuçlar doğuracak ve davranış bozuklukları yaratacak bu gibi saldırılar engellenmelidir. Türk gençliği Batılı sana-

yi toplumlarının sosyal hastalıklarına özendirilmemeli ve bunlar çağdaşlaşmanın bir gereği olarak takdim edilmemelidir.

12 — Türk gençliğine çeşitli kitle haberleşme araçları yoluyla gelişmiş ülkelerin gençliğinin sadece nasıl eğlendiği değil, nasıl çalıştığı ve araştırdığı örneklerle gösterilmelidir. Bu ülkelerin gençliği sadece bunalımlı ve hastalıklı örneklerden ibaret değildir.

13 — Türkiye’de eğitimde fırsat eşitliğini sağlayabilmek ve özellikle ihtiyaç duyduğumuz orta vasıflı eleman açığını kapayabilmek için, meslekî teknik eğitimi kır yörelerinde de yaygınlaştırmak gerekmektedir. Kır bölgelerinde orta öğretime geçiş % 25, şehir bölgelerinde ise % 75 dolayındadır. Bu şekilde ülkemiz kabiliyet havuzunu yeteri derecede değerlendirememektedir.

14 — Hükümlü, tutuklu gençliğin sayısı son derece küçük olmakla beraber, bunların topluma tekrar kazandırılmalarında (rehabilitasyon) konu sadece ferdî değil; sosyal boyuttan da ele alınmalı, sosyal çevre faktörü ihmal edilmemelidir. İşkence iddialarının üzerine gidilmelidir.

15 — Uzun vadede Türkiye, Türkoloji ve Türk sanatı çalışma ve araştırmalarının merkezi haline getirilmeli, zamanla Anadolu’da yaşamış küçük toplulukların kültür ve medeniyetleri ele alınıp bir dev gibi karşısımızda duran Osmanlı, Selçuklu ve eski Türk sanatı ihmal edilmemelidir.

16 — Televizyonun I. ve II. kanallarında birleştirici, bilgi verici, millî birliği kuvvetlendirici mesajları taşıyan yerli dizilere ağırlık verilmelidir. Fikir ve ilmi adamlarımızın hayatı zaman zaman drama şeklinde ekrana getirilmeli, millî kahramanlarımız ve millî coğrafyamız tanıtılmalıdır.

17 — Türk gencinin kendi coğrafyasını ve insanını tanıyabilmesi için eğitici geziler düzenlenmeli, yurtlar kültür merkezi haline getirilmelidir.

18 — Genç nesillere yaşlı nesillerden kötü miras bırakılmamalı ve genç insanlar kavram anarşisi ile karşı karşıya getirilmemelidir. Türkiye’nin meselelerini adetâ dondurmak ve fikir üretimini engellemek için zaman zaman ortaya atılan ikili çatışmacı kamplaşmalar, olsa olsa aydınımızı fasit daireler içine sokar. Türk aydını, halkından daha çok demokrat ve hoşgörü sahibi olmalıdır. Mese-

Toplumda Bir Sosyal Grup Olarak Gençlik

leleri itibarı olarak ele alarak ifrat ve tefritten kaçınmalı, halk-aydın ikiliği körüklenmemelidir.

Aydınımıza denge ve tarafsızlık hastalığı fazlaca bulaşmıştır. Bu durum millî meseleler karşısında direnci azaltmakta, meselelere sahip çıkmayı zorlaştırmaktadır. Doğru ile yanlış arasında veya faydalı ile zararlı karşısında tarafsız kalmak bunların ortalamasını almağa çalışmak, doğru ve faydalılardan taviz vermektir. Türk tarihine bir bütün olarak bakılabilmeli ve bunun kültür birliğini sağlayıcı bir faktör olduğu unutulmamalıdır.